

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

— M C M X X I I —

Pameistrystės kokybės užtikrinimo iššūkiai

Vidmantas Tūtlys

Vytauto Didžiojo universiteto
Profesinio rengimo studijų centras

Turinys

- Pameistrystės kokybės užtikrinimo problemos aktualumas.
- Metodologiniai ir instituciniai pameistrystės kokybės užtikrinimo iššūkiai.
- Pameistrystės kokybės užtikrinimo veiksniai: ekonominiai, socialiniai, instituciniai.
- Pameistrystės kokybės užtikrinimo instrumentai: teisiniai instrumentai, mokymo turinio kokybės užtikrinimo instrumentai, vadybiniai instrumentai.
- Pameistrystės kokybės užtikrinimo instrumentų pritaikymas ir funkcionavimas.

Pameistrystės kokybės užtikrinimo problemos aktualumas

- Pameistrystė - istoriškai sena, tačiau instituciniu požiūriu – nauja profesinio mokymo forma Lietuvos profesinio rengimo sistemoje (ypač LR Profesinio mokymo įstatymo 2007 m. įteisinta dualinė pameistrystė).
- Besimokančiųjų, verslo ir visuomenės pasitikėjimo pameistrystės mokymo programomis svarba pameistrystės plėtrai.

Kitos pameistrystės kokybės užtikrinimo reikalingumo priežastys

Verslo nuostatos, kad pameistrystė gali būti trumpalaikės ekonominės naudos šaltinis, nes mokinius galima panaudoti darbui arba už jų priėmimą gauti valstybės finansinę paramą, tokią kaip atleidimas nuo mokesčių.

Pameistrystės kokybės užtikrinimo kriterijai

- **Lankstumas**, padedantis adaptuoti mokymo turinį ir formas pagal besikeičiančias ekonomikos, įmonės ir besimokančiųjų sąlygas ir poreikius.
- Pameistrystės **mokymo turinio ir organizavimo formų individualizavimo lygis**- kiek mokymo turinys ir organizavimo formos atitinka mokinio poreikius ir lūkesčius?
- **Praktiškumas**, arba orientavimasis į darbo proceso praktiką organizuojant ir vykdant mokymą pameistrystės forma.
- **Mokymo pameistrystės forma sėkmė ir potencialas** teikiant žinias ir įgūdžius ir užtikrinant sėkmingą mokinių integraciją į darbo vietas ir jų tolesnę karjerą, suteikiant galimybes jų tolesniam asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui.

Lankstumas- rodikliai

- pameistrystės organizavimo ir finansavimo bei kofinansavimo formų ir tipų įvairovė priklausomai nuo specifinių įmonių ir besimokančiojo bruožų ir poreikių;
- pameistrystės programų turinio, organizavimo ir finansavimo formų, taikomų mokymo metodų, reagavimo į besikeičiančius gebėjimus ir mokymo poreikius įmonėse pokyčių greitis ir operatyvumas;
- turimų ir taikomų pameistrystės priemonių ir instrumentų (finansavimo režimų, mokymo programų, organizavimo formų, mokymo metodų ir t.t.) pakeičiamumas arba papildomumas.

Mokymo turinio ir organizavimo formų individualizavimo lygis-rodikliai

- mokinių pasitenkinimas mokymusi ir motyvacija mokytis (juos galima nustatyti taikant interviu ir anketas);
- mokinių įtraukimo į pameistrystės programų rengimą svarba ir mastas;
- taikomų mokymo formų ir metodų įvairovė bei mokytojų bei mokinių galimybė juos pasirinkti;
- praktinio mokymo meistrų skaičius įmonėje.

Praktiškumas - rodikliai

- pameistrystės darbo vietų integravimas į gamybos procesą arba paslaugų tiekimą
- Kaip mokiniai dalyvauja realiame gamybos arba paslaugų teikimo procese?

Mokymo pameistrystės forma sėkmė ir potencialas teikiant žinias ir įgūdžius ir užtikrinant sėkmingą mokinių integraciją į darbo vietas ir jų tolesnę karjerą - rodikliai

- mokinių įsidarbinamumo procentas su mokymosi sritimi susijusiose darbo vietose;
- dirbančiųjų ir pabaigusiųjų mokymą pameistrystės forma dalyvavimas tolesnio tęstinio profesinio mokymosi veiklose (kiek pabaigusiųjų pameistrystės programas dalyvauja tęstinio profesinio rengimo priemonėse, mokosi darbo vietoje).

Metodologiniai pameistrystės kokybės užtikrinimo iššūkiai

- “Nebyliųjų” profesinių žinių (implicitinių, patirtinių, angl. *tacit knowledge*) subjektyvumas, individualumas ir jų įgyjimo matavimo sunkumai.
- Pameistrystėje plačiai taikomos individualizuotos, įvairios ir nuolat kintančios mokymo metodų kombinacijos, nepasiduodančios standartizacijai ir standartizuotam vertinimui.
- Kokybę iš esmės lemia dvišalis ar daugiašalis meistro ir mokinio (mokinių) ryšys, pasižymintis subjektyvumu, situatyvumu, intensyvia kaita, todėl sunkiai įvertinamas ir pamatuojamas.

Instituciniai pameistrystės kokybės užtikrinimo iššūkiai

- Verslas dalyvauja kaip partneris, kuris tikisi atžvalgos į jo poreikius, pagarbos autonomiškumui bei diskretiškumo priimant sprendimus.
- Mokymas/-si realioje darbo vietoje instituciniu požiūriu “išeina” už švietimo sistemos ribų, todėl yra reikalingi atskiri susitarimai, įtraukiantys socialinius partnerius į pameistrystės kokybės užtikrinimą ir valdymą.
- Pameistrystės kokybės užtikrinimas ir valdymas nacionaliniu lygmeniu reikalauja taikyti tam tikras teises ir biurokratinės priemonės bei procedūras, kas gali sumažinti pameistrystės patrauklumą socialiniams partneriams.
- Nors šalyse su išvystytomis pameistrystės tradicijomis profesinės sąjungos yra strategiškai reikšmingas pameistrystės kokybės užtikrinimo veikėjas, Lietuvoje profesinės sąjungos dėl objektyvių priežasčių dar nėra pasirengusios vykdyti šių funkcijų.

Ekonominiai pameistrystės kokybės užtikrinimo veiksniai ir sąlygos

- Verslo konkurencija dėl kvalifikuotos darbo jėgos.
- Kvalifikuotos darbo jėgos paklausa ir pasiūla darbo rinkoje.
- Verslo pasirengimas investuoti į mokymą darbo vietoje ir pameistrystę.
- Darbo jėgos migracija (ekonominė migracija, dirbančiųjų judėjimas ES darbo rinkoje).
- Darbo vietų “migracija” (tarptautinė subranga, tarptautinio verslo plėtra).

Socialiniai pameistrystės kokybės užtikrinimo veiksniai ir sąlygos

- Demografinė situacija: tarptautinė, nacionalinė, regioninė.
- Pameistrystės taikymas socialinių problemų sprendimui: struktūrinio nedarbo prevencija ir padarinių šalinimas, socialinės atskirties grupių profesinė ir socialinė integracija.
- APPRENTSOD projektas:
<http://www.sodapprent.eu>

Instituciniai pameistrystės kokybės užtikrinimo veiksniai ir sąlygos

- Socialinių partnerių funkcijos pameistrystės schemose ir šių partnerių dalyvavimo intensyvumas (socialinio dialogo kokybė).
- Už profesinio rengimo kokybės užtikrinimą atsakingų valstybinių institucijų pasirengimas dalyvauti rengiant, įgyvendinant ir vykdant pameistrystės kokybės užtikrinimo priemones.
- Pameistrystę reglamentuojančios teisinės bazės charakteristikos: išsamumas, reguliavimo intensyvumas.

Teisiniai pameistrystės kokybės užtikrinimo instrumentai

- Pameistrystę reglamentuojantys įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai: LR Profesinio mokymo įstatymo pakeitimo įstatymas (2007), LR ŠMM rengiamos tvarkos ir kiti poįstatyminiai teisės aktai , reglamentuojantys mokymo pameistrystės forma organizavimą
- Pameistrystės (trišalės) sutartys, apibrėžiančios dalininkų teises ir įsipareigojimus.

Teisinių instrumentų funkcijos užtikrinant pameistrystės kokybę

- Įstatymai apibrėžia esmines pameistrystės kokybės užtikrinimo nuostatas ir įvairių institucijų bei dalininkų teises ir įsipareigojimus pameistrystės planavimo, organizavimo ir vykdymo srityse.
- Poįstatyminiai teisės aktai gali numatyti konkrečią pameistrystės kokybės užtikrinimo tvarką ir aiškiai apibrėžti dalininkų funkcijas ir atsakomybes šioje srityje.
- Pameistrystės sutartys apibrėžia konkrečius lokalius kokybės užtikrinimo reikalavimus ir funkcijas konkrečiose pameistrystės schemose, gali integruoti pameistrystės kokybės užtikrinimą su įmonės bei mokymo įstaigos vykdoma kokybės valdymo ir užtikrinimo politika.

Mokymo turinio kokybės užtikrinimo instrumentai

- Sektoriniai – profesiniai standartai.
- Tarptautiniai profesiniai standartai.
- Lietuvos kvalifikacijų sandara.
- Tarptautinės sektorinės kvalifikacijų sandaros.

Mokymo turinio kokybės užtikrinimo instrumentų funkcijos pameistrystės kokybės užtikrinimo srityje

- Sektoriniai profesiniai standartai nustato unifikuotus minimalius reikalavimus kompetencijoms, kurių pasiekimas yra būtinas kvalifikacijai suteikti.
- Sektoriniai profesiniai standartai ir sektorinės kvalifikacijų sandaros padeda užtikrinti teikimų kvalifikacijų turinio aktualumą ūkio sektoriui ir jo plėtrai.
- Padeda nuosekliai planuoti ir organizuoti mokymą/si pameistrystės forma, vadovaujantis darbo proceso logika ir reikalavimais.
- Užtikrina teikiamų kvalifikacijų vertę darbo rinkoje ir ūkio sektoriuose.

Vadybiniai pameistrystės kokybės užtikrinimo instrumentai

- Įmonių ir organizacijų naudojamos žmonių išteklių valdymo ir vystymo, šių procesų kokybės valdymo ir užtikrinimo procedūros, tvarkos, sistemos.

Vadybinių pameistrystės kokybės užtikrinimo instrumentų funkcijos

- Nustato konkrečias pameistrystės kokybės užtikrinimo įmonėse procedūras.
- Operatyviai identifikuoja pameistrystės organizavimo ir vykdymo neatitiktis bei numato priemones joms pašalinti.
- Įgyvendina neatitikčių prevencijos priemones darbo vietose, kuriose vykdoma pameistrystė.

Pameistrystės kokybės užtikrinimo rizikos ir pavojai

- Biurokratizacija.
- Kokybės užtikrinimo apribojimas formalumais ir dokumentacijos rengimu bei pildymu.
- Nesubalansuotas mokinių, mokymo įstaigų, meistrų, verslo ir socialinių partnerių dalyvavimas užtikrinant ir gerinant mokymo kokybę.

Dėkoju už dėmesį.

- Vidmantas Tūtlys
v.tutlys@smf.vdu.lt